

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Makt og kunnskap i KI-alderen

Bibliotekets rolle i et kommersielt drevet teknologilandskap

Leticia Antunes Nogueira

Virak, Drammen

05. juni 2025

Hva ville skjedd dersom hele vårt informasjonsbehov ble moderert av ett eller noen få selskaper?

- *KI-søkemotorer sender 96 % mindre henvisningstrafikk til nyhetssider og blogger enn et tradisjonelt Google-søk.*
- *KI-drevet nettskraping har mer enn dobbelt seg de siste månedene.*

**EU
Artificial
Intelligence Act**

Bilde: Jacob Stead, hentet fra [American Libraries](https://www.americanlibraries.org/).

Hvorfor bry seg om den politiske økonomien rundt KI utvikling?

Fordi uten den forståelsen kan ikke bibliotek leve opp til sin kjerneoppdrag i den digitale tidsalderen.

perplexity

Ask anything...

 Search

 Research

 Research

 Recommend

 Shopping

 Finance

 Sports

Introducing our Windows App

Install the native Windows App

[Pro](#) [Enterprise](#) [API](#) [Blog](#) [Privacy](#) [Careers](#) [Store](#) [Finance](#) [English](#) ▾

?

Home

Discover

Spaces

Sign In

WILEY

Search Wiley for what you're looking for

Shop ▾

Research Libraries ▾

Publishing Services ▾

Education Resources ▾

Transform Your Learning Experience with Wiley Perplexity

Access Wiley's trusted content through Perplexity's AI answer engine. This partnership gives students and educators new ways to interact with verified scholarly resources while maintaining academic integrity.

Home > News

THE BOOKSELLER

Wiley set to earn \$44m from AI rights deals, confirms 'no opt-out' for authors

NEWS AUG 30, 2024 BY MATILDA BATTERSBY

Kilde: Battersby (2024)

Hva ville skjedd dersom hele vårt informasjonsbehov ble moderert av ett eller noen få selskaper?

Vi lever i en tid preget av
maktkonsentrasjon, der KI
er en viktig pådriver.

Få selskaper kan få
dominere hele landskapet
og verdikjeden.

Bilde: Paul Sakuma, hentet fra [Aftenposten](#).

Bilde: Jason Redmond, hentet fra [Fortune](#)

Bilde: Ukjent fotograf, hentet fra [Business Insider](#).

Bilde: Julia Demaree Nikhinson, hentet fra [NYT](#)

Bilde: Getty Images, hentet fra [Market Watch](#)

open source
initiative®

MENU

July 20, 2023 • [OSI opinion](#) • [Stefano Maffulli](#)

Meta's LLaMa license is not Open Source

OSI is pleased to see that Meta is lowering barriers for access to powerful AI systems. Unfortunately, the tech giant has created the misunderstanding that LLaMa 2 is “open source” – it is not. Even assuming the term can be validly applied to a large language model comprising several resources of different kinds, Meta is confusing “open source” with “resources available to some users under some conditions,” two very different things. We’ve asked them to correct their misstatement.

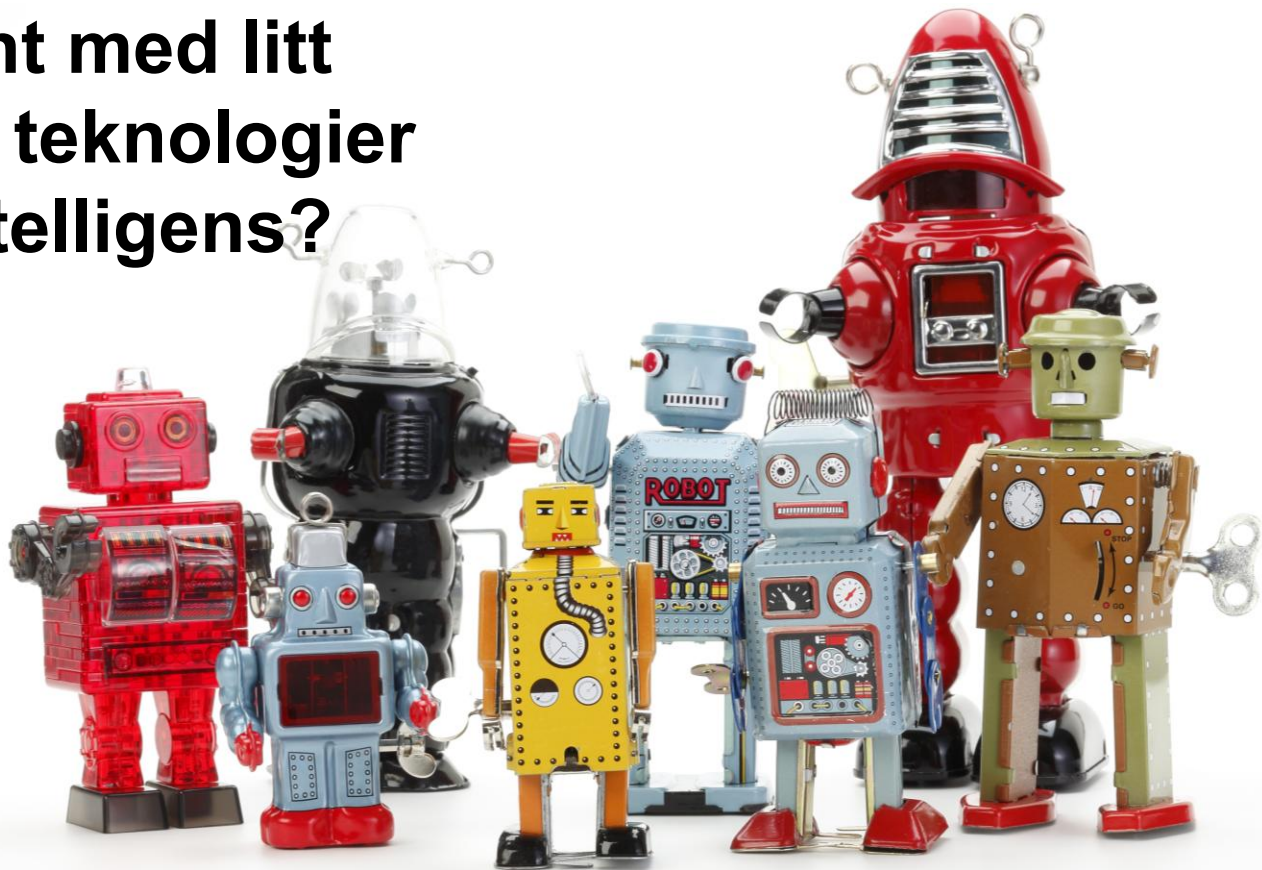
“Open Source” means software under a license with specific characteristics, defined by

NTNU

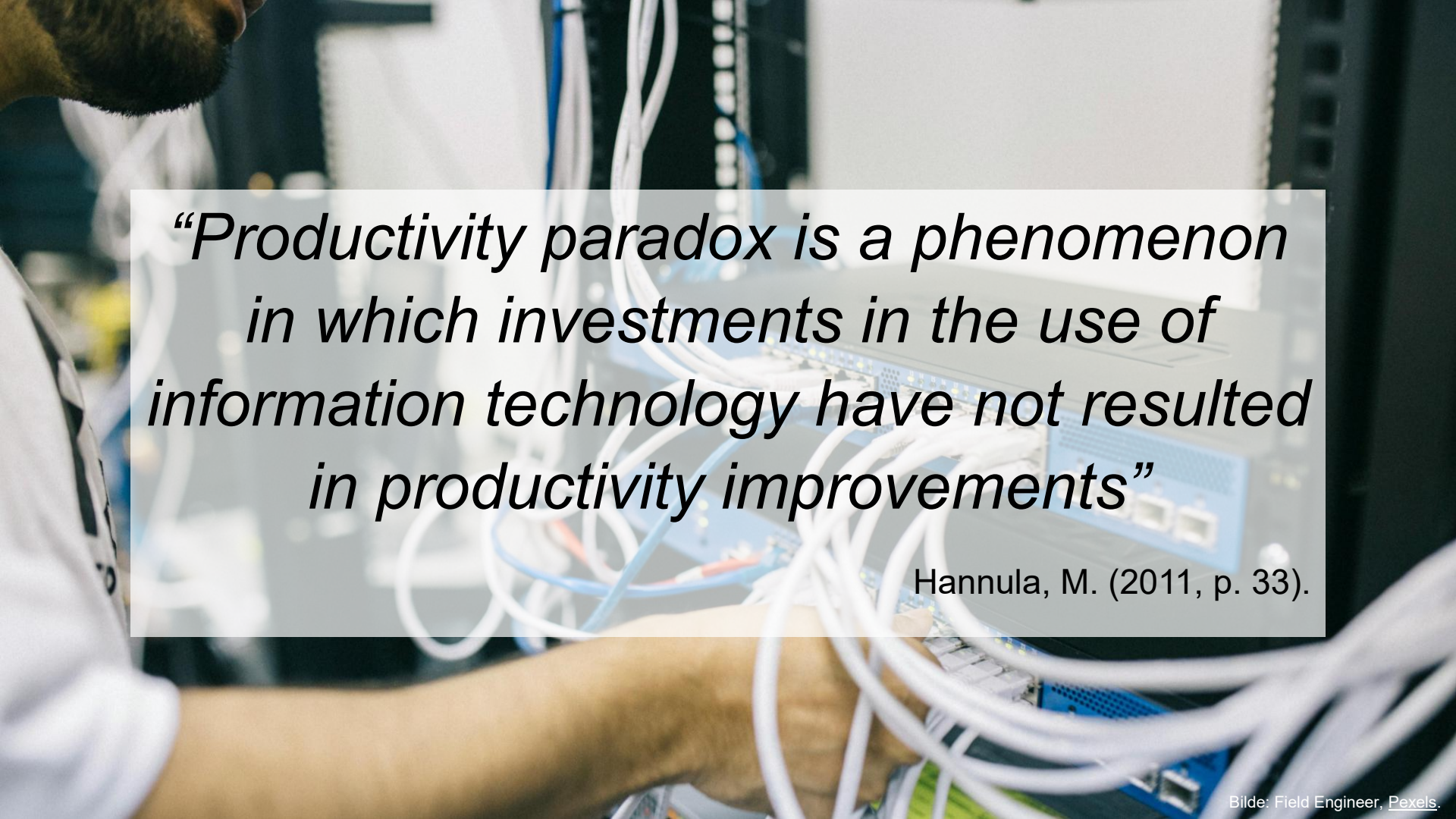
Kunnskap for en bedre verden

**Er det så gærent med litt
hype rundt nye teknologier
som kunstig intelligens?**

NTNU

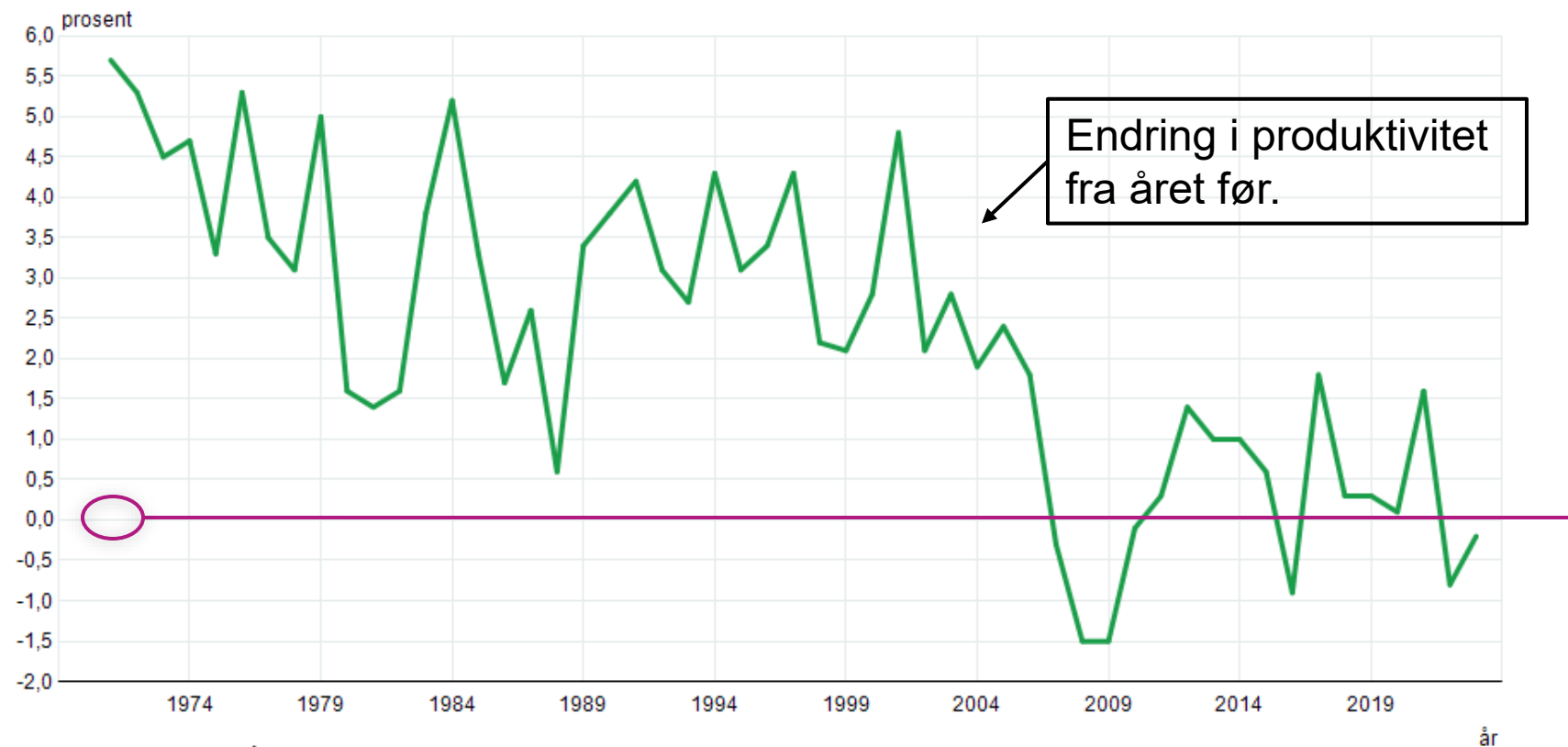
Kunnskap for en bedre verden

A close-up photograph of a person's hands and arms working on a network switch. The person is wearing a white t-shirt. The switch is blue and has many white and blue cables plugged into it. The background is blurred, showing more network equipment.

“Productivity paradox is a phenomenon in which investments in the use of information technology have not resulted in productivity improvements”

Hannula, M. (2011, p. 33).

Produksjon per utførte timeverk. Endring fra året før (prosent). Faste priser, Totalt for næringer. (SSB, tabell 09174)

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tror du på enhjørninger?

“Of all the oddball companies that have come to define the current era of artificial intelligence hype, Elon Musk’s xAI stands out as perhaps the oddest. (...) the startup is somehow valued at \$80 billion despite reporting only \$100 million in revenue last year, giving it the ability to ‘acquire’ the sharply devalued social network formerly known as Twitter.”

Pahwa (2025)

Bilde: KI-generert av Jim Cooper, hentet fra [PixaBay](#).

TECH

From Snap to Uber, here are 9 billion-dollar tech companies that still aren't profitable

By Aaron Holmes

Uber CEO Dara Khosrowshahi. Johannes Eisele/Contributor/Getty

Nov 27, 2019, 2:53 PM GMT+1

Share Save

- Many of the world's most valuable tech startups have never been profitable, raising billions of dollars from investors while still losing money every year.
- Tech startups typically focus on rapid growth in their early years, burning through investor cash in order to expand.
- Massive brands like Uber, Snapchat, and Spotify are among those that have yet to make a profit.
- Wall Street is becoming more accepting of this startup model — investors are willing to tolerate negative cash flows for increasingly long periods of time.

Vekst over lønnsomhet

Data og klikk som kapital

Maktubalanse og samfunnsinnflytelse

Avhengighet av plattformer

I does not matter that AI “are mindless appendages of a data-crunching network that only simulates intelligence. Nor that their creators might have been motivated by curiosity and profit-seeking, rather than some fiendish plan to subjugate humanity. What matters is that they exercise unimaginable power over what we do - on behalf of a tiny band of flesh-and-blood humans. This too might be thought of as a singularity, albeit in a slightly simpler sense (...) [which has not] required machines to attain sentience.”

Varoufakis (2024 p. 66; 68)

TECHNO- FEUDALISM

What Killed
~~Capitalism~~

YANIS VAROUFAKIS

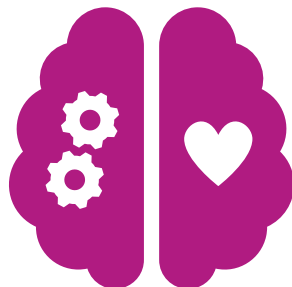
Aksjemarkedet og «*the magnificent seven*»

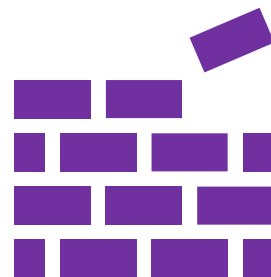
Hvilke roller kan bibliotekansatte ta i dette samspillet, preget av et stadig mer kommersielt drevet teknologilandskap?

Kjerneverdier

Kritisk tenkning

Kompetansebygging

Hvilke roller kan bibliotekansatte ta i dette samspillet, preget av et stadig mer kommersielt drevet teknologilandskap?

Beste praksis

Åpen og offentlig
infrastruktur

Felleskapet

Det viktigste å huske fra foredraget er:

Vi lever i en tid preget av maktkonsentrasjon, der KI er en viktig pådriver. Det må vi ta på det største alvor.

KI-selskaper er ikke hovedsakelig motivert av å gjøre livene våre bedre. De jobber for å få holde på brukerne (*retention*), skape engasjement og bygge følelsesmessig tilknytning.

De politiske og økonomiske interessene som former teknologilandskapet har stor betydning for informasjonsfagene – og for bibliotekets evne til å ivareta sitt samfunnsoppdrag.

- Battersby, M. (2024, august 30). Wiley set to earn \$44m from AI rights deals, confirms “no opt-out” for authors. *The Bookseller*. <https://www.thebookseller.com/news/wiley-set-to-earn-44m-from-ai-rights-deals-confirms-no-opt-out-for-authors>
- Carr, N. (2015). *The glass cage: How our computers are changing us*. W. W. Norton & Company.
- Elder, B. (2023, mars 27). Surrender your desk job to the AI productivity miracle, says Goldman Sachs. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/50b15701-855a-4788-9a4b-5a0a9ee10561>
- Hannula, M. (2011). How The Internet Affects Productivity. *International Business & Economics Research Journal*, 1. <https://doi.org/10.19030/iber.v1i2.3896>.
- Holmes, A. (2019, november 27). *From Snap to Uber, here are 9 billion-dollar tech companies that still aren't profitable*. Business Insider. <https://www.businessinsider.com/tech-companies-worth-billions-unprofitable-tesla-uber-snap-2019-11>
- Maffulli, S. (2023, juli 20). Meta's LLaMa 2 license is not Open Source. Open Source Initiative. <https://opensource.org/blog/metals-LLaMa-2-license-is-not-open-source>
- Nathan, A., Grimberg, J., & Rhodes, A. (2024). *Gen AI: Too much spend, too little benefit?* (129). Goldman Sachs. https://www.goldmansachs.com/images/migrated/insights/pages/gs-research/gen-ai--too-much-spend%2C-too-little-benefit-/TOM_AI%202.0_ForRedaction.pdf
- Nogueira, L. A., Hegle, J., Aronsen, K., Kalkvik, S. S., Gaustad, L., & Rein, J. O. (2024). *Kunstig intelligens, ekte bibliotek: Sluttrapport for Prosjekt Laibro*. NTNU Universitetsbiblioteket. <https://hdl.handle.net/11250/3151102>
- Nogueira, L. A., Moltubakk, S. T., Fagervik, A., & Langfeldt, I. B. (2025). Cutting through the noise: Assessing tools that employ artificial intelligence. *IFLA Journal*, 03400352241304121. <https://doi.org/10.1177/03400352241304121>
- Pahwa, N. (2025, mai 16). Musk Built the MAGA Chatbot of His Dreams. Then It Wouldn't Shut Up About “White Genocide.”. *Slate*. <https://slate.com/technology/2025/05/elon-musk-grok-chatbot-glitch-south-africa-white-genocide.html>
- Shrivastava, R., & Nieva, R. (2025, mars 3). *New Data Shows Just How Badly OpenAI And Perplexity Are Screwing Over Publishers*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/rashishrivastava/2025/03/03/openai-perplexity-ai-search-traffic-report/>
- Stokel-Walker, C. (2025, mai 1). How an embarrassing U-turn exposed a concerning truth about ChatGPT. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2025/may/01/chatgpt-chatbot-truth-user-update-ai>
- Varoufakis, Y. (2024). *Technofeudalism: What Killed Capitalism*. Melville House.

* Bildene som ble brukt er kreditert i hvert lysbilde.

Der det ikke finnes informasjon om kilden, er opphavet Stock Images gjennom Microsoft PowerPoint.

Om foredragsholderen

Dr. Leticia Antunes Nogueira har doktorgrad i Innovasjonsøkonomi fra Aalborg universitet i Danmark (2018), og som forsker er hun opptatt av industri- og organisasjonsdynamikk, og politisk økonomi. Hun brenner for å forstå hvordan sosiotekniske endringer påvirker økonomien og samfunnet.

Leticia ledet [Prosjekt Laibro: «Kunstig intelligens, ekte bibliotek»](#), som hadde som mål å stake ut en felles kurs for hvordan NTNU Universitetsbiblioteket skal møte mulighetene og utfordringene som kunstig intelligens medfører. Hensikten har vært at NTNU UB forblir en tilpasningsdyktig og verdifull ressurs for hele universitetet, samt en aktiv bidragsyter i utviklingen av biblioteksektoren.

I sin rolle som leder for seksjonen for ressurs og digitale tjenester ved NTNU UB, har Leticia ansvar for bibliotekets publiserings- og litteraturbudsjett, samt innkjøp og kontakt med diverse leverandører. Seksjonen håndterer også registrering og rapportering av forskningsresultater, teknisk støtte for publisering og undervisning, samt bibliotekspesifikk programvare og maskinvare. Leticia er også medlem av redaksjonsrådet for tidsskriftet LIBER Quarterly.

